

SELMECBÁNYAI HIRLAP

Egy évre 10 korona. Félévre 5 korona. Negyedévre 2 korona 50 fillér.

— Egyes szám ára 20 fillér. —

Hirdetések megállapodás szerint számíthatnak.

— Nyitlitter díja soronként 20 fillér. —

Felelős szerkesztő:

DR. PAULOVICIS ISTVÁN

Az expediciót s hirdetésekkel illeto reklamációt a lapkezelő

Joerges Agost özvegye és fia

céghez intézendők.

hova az összes pénzküldemények is küldendők.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Harmadszor.

Szólott a kormány elsödziben:

Dicsön rohansz a diadal útján, én nemzetem, ki sorsod gyeplőt a kezembe adtad. Gonosz ellenségeink olyan tömege tör reád, minöt még sohasem látott a világ s te harcolsz, olyan vitézséggel, aminöröl senki sem álmódott. Ellenállhatatlan hős minden egyes fiad, akit a csata mezéjére küldesz s Európa babonás félelemmel ejti ki a magyar katona nevét. Ám a halálosan összegabalyodott emberiség között való tisztességes fenn- és felülmaradáshoz ez még mind nem elég. Hareosaid vér- és életáldozatán kívülről még otthonmaradt gyermekeid részvételt is kívánja a nemzeteknek a világtörténelemben való legnagyobb mérközése: részvételüket a pénz erejével. Mutasd meg tehát, hogy a jövőért való vetélkedésnek ezen a terén sem vagy te gyöngébb, mint másutt. Nem vagy lebirható; itt is méltó vagy magadhöz és hivatásodhoz.

Es a szegénynek hirdettél, idegen tö-

kére szorulóknak ismert magyar nemzet belenyult a ládaiba s könnyedén kivágott — ezermillió koronát.

Másodszor is szólott a kormány:

Minden hőskölteményt megszegényitö lendülettel üzöd hátra észak hordát. Balkezed is elég erős az orvul hátbatámadó volt szövetséges torkon ragadására. Jobboldal napok, söt órák alatt sópröd el a bevetetetleneknek híresztelt várak sorsát. Balkezed a rettenetes erkölcsi felháborodás istenítéletét méri a galád árulóra. De a megsemmisítésre összeesküdött ellenségek már már. körülzárnak, hogy elrekkessenek a nemzetközi forgalomtól, hogy asszonyval, gyerekekkel, aggal és minden tehetetlennel együtt kiéhezessenek. Ertesd meg velük, hogy embertelenen tervük nem sikerülhet; hogy szent céljaid ily durva fogáson meg nem hiúsulhatnak; hogy, mindenkéül elzárva is meg tudsz élni — dicsö szövet-séggel együtt — a magad erejéböl; hogy aratás előtt is van annyi pénzéd, amennyi legendás hadsereged föntartására és az ádáz ellenséget irtó hadiszerre szükség.

Es másodszor is, aratás előtt is, összeszedte magát a nemzet s a nagyok ezreséböl, a kicsinyek filléreiböl hamarosan összedott a hadicélokra ezermilliónál is töbet.

Most harmadszor hallatszük a kormány szözata:

Harmadszor a miénk Belgrád, minden remény szerint immár véglegesen. Az egész emberiség legnagyobb drámájának utolsó felvonásához értünk. Végse eréjüket szedik össze s adják ki azok a népek, amelyek ellenünk és a világtisztesség ellen róttak gaz tervet össze. Most már igazán attól függ minden, melyik fél bírja tovább szívóssággal, erővel és áldozatra készséggel. Karddal bírjuk, de vajjon erszémmel bírjuk-e? A hatalmas német nemzet bírta: harmadszor messze túlhaladta előbbi teljesítményeit. Méltó marad-e a magyar hozzáf? Méltó marad-e saját magához? Lehetséges-e, hogy egy, Isten kegyelméböl való bö aratás után, a világháború befejező szakában, a nagylelkü magyar nemzet hadikölesün-jegyzése alatta maradjon az előbbinek?

Erre a kérdésre vár tölünk választ a

A gyerekszobából.

Ki fényesebb vagy, mint a csillagok
S oly nagy, amilyen kicsi én vagyok, —
Én nem tudom, mi az a háború,
De látom, hogy mindenki szomorú.
A katonák dolgát sem értem én,
Csak a könnyút és szálám szemém
És reszketek, mint a fészmadár: —
Üram, a háborút parancsoló vissza már!

Hogy miért bocsátottad szabadon,
Szent akaratód én nem tudhatom.
De, lásd, azóta meghalt a derü,
A kényerünknek ize keserü,
Míg a kakasszós hejnál is setét,
Hallgatni félek este a mesét,
Álmomban mindig és a babavár: —
Üram, a háborút parancsoló vissza már!

Térdelve kérlek: szám zoken ne vedd
S hogy alkalmra így veszem neved:
De fá, de fa, de sok madár halott,
Jé Jsten, téged mivel bánthatott?
S örömed abba' néked lehet-e,
Hogy áravál van a világ tele,
Ki azt se tudja, hogy s árva már.
Üram, a háborút parancsoló vissza már!

Ki ott villámlasz a harók hegyén,
Mint a nagyvoktól sokszor hallom én,
Az emberszívbe kéltsz már bele, —
Az Istennek csak ott lehet helye.
Néjssin virág a heitak sírjain,
Az élöknek ne légyen élte him,
Árva nézzen fél rád a fészhatár,
Üram, a háborút parancsoló vissza már!

Móra Ferenc.

Történet.

Tele volt életkedvvel, mikor a harctérre indult.

Fiatal volt, zászlós és kissé álmódzó, kissé szentimentális.

... Amint a vasúti félke puha támlájára dülve, kinézett a nyitott ablakon, szinte átszellemült jövője önkényes színekkel festett képének ábrándos szemlélésébe.

Látta magát, amint előre rohan, piros arccal, lobogó hajjal, hallotta a háta mögött felüdbörgő harcikiáltásokat, látta az ellenséget, kit elkeseredetten kaszabol, vág, míg kimerülten roskad a véres fűbe.

Azán látta a fehérfejtötös, gyöngédarú ápolónöket s azokat, kiket szeret, ágya föl hajoljni.

Aggódo arcok, remegő kéz, gyöngéd szeretetöl fénylő szem ...

Nagyon rosszul lesz. Talán már haldoklik is, elmosodik szemében környezetének képe, homlokán hideg verejték; de megcsókolja valaki — először — s ő meggyógyul ...

Es látta ezredesének markáns arcát. A szökat keményen ropogtatva mond valamit s melére tűzi a legfelsö elismerés érmét ... Minden szem öt nézi. Ö pedig nyugodtan és szerényen mosolyog ...

Igaz, szenvedni is fog, sokat fog szenvedni: de hisz a szenvedés nemes, szép, megtisztító! ...

Es szenvedni kötelessége: háború van, 6 pedig katona.

A halál? ... Istenem, a halál ... nem tudta, mit gondoljon róla ... egy kellemetlen idegen, akit nem ösmér, sohasem látott kézfölröl, nem tudta s nem is akarta elképzelni: milyen?

Amint felért a harctérre, hol még csönd volt és béke, előszedte az otthonról hozott holmit.

Cigarették, cukorkák, csokoládé, ruhák, sütemények, mind oly gyöngéden, annyi szeretettel csomagolva, hogy elérékenyült, amint bontogatta röluk a papirt. Nem volt még szüksége rájuk. Csak látni akarta. Megfogni, megsimogatni.

— Ezeket nem is bántom addig, míg haldokolni nem fogok az éhségtöl. Hadd legyenek mindig velem, mindig mellettem, — gondolta és

kormány, a jövő történelem, amely nem csalódhatik annyira korábbi jegyzéseiben és a belőlük folyó törvényszerűségben, hogy visszaeséssel zárja azt a tündöklő lapot, amelyet a magyar nemzetnek ezer éven át fokozódó dicsőségével és el nem bágyadó fényével olyan elégtlenül írt eddigelé.

Közgyűlés.

Selmec- és Bélabánya szab. kir. bányaváros törvényhatóság bizottsága, *Ivánka István* főispán elnöklésével, folyó hó 12-én tartotta meg október havi rendes közgyűlését.

Felolvasáról szóló részletes tudósításunk a következő:

Elnök: *Ivánka István* főispán; jegyző: *Sztancsay Miklós* városi főjegyző.

Jelen voltak: Altman Imre, Arthold Géza, Árkosi Béla, Balás Hűgő dr., Binder Antal, Csányi Ottó, Dobó Sándor, Dobrovits Mihály, Dutkó János, Farbakó István, Fizély Károly, Greguss János, Haverla József, Händel Vilmos, Hlavathy József, Hornyacsék István, Kapp Jakab dr., Király Ernő, Lestyánszky József, Miklósy Zoltán dr., Morávek Antal, Pachmayer János, Rappensberger Vilmos, Siposs Ferenc, Székely Vilmos, Sztancsay Miklós, Vas Antal dr., Vörös Ferenc és Zsámbor Pál törvényhatósági bizottsági tagok.

Ivánka István főispán üdvözi a megjelent bizottsági tagokat, megnyitja a gyűlést és a harmadik hadikölcsön ügyét a törvényhatóság legmelegebb figyelmébe ajánlja. Dicsőékes fegyvereink fénye, úgymond, beragogy bennünket is, beragogyia azokat is, akik anyagi támogatásukkal segítettek elő a diadalot. Mert hiába minden verontás, minden hősiesség, ha az anyagiak hiányának, a győzelem sem lehet biztos. A németek megértették a háború kívánalmait: az ellenség nemcsak a hősiességüktől rettent meg, hanem példátlan áldozatra készségeüktől is. Ne maradjunk el mi sem mögöttük; fektessük minden nélkülözhető tőkénket

a harmadik hadikölcsönbe, mely nemcsak hazafiassal köteleesség, de igen jó üzlet is egyttal. Kéri a közgyűlés tagjait, csináljanak propagandát a nép között s maguk is minél nagyobb számban és mértékben vegyék ki részüket a nemzet nagy küzdelméből.

Napirend előtt szólal fel *Hlavathy József* biz. tag s a listellátás ellenőrzését teszi szóvá, majd az istvánháza kath. templom előtti út és árok helyreállítását sürgeti. *Sztancsay Miklós* főjegyző és *Dobrovits Mihály* városi mérnök felvilágosításai után *Haverla József* biz. tag a besorozott 43—50 éves városi tisztviselők fölmentésére, illetőleg a fölmentésük ajánlására kéri a főispánt.

Ivánka István főispán kijelenti, hogy a tényleg nélkülözhetetlen tisztviselők fölmentése érdekében minden lehetőleg megteszi.

A polgármester havijelentése szerint a városi háztartás és közigazgatás folyó évi szeptember havi állapota akadálytalan és rendes volt.

A jelentéshez *Farbakó István* miniszteri tanácsos, biz. tag szólal hozzá s megnyugvással veszi tudomásul, hogy a város hatósága mindent megtejt a ténylehetlen drágaság elhárítására. Sajnos, eredmény nélkül, mert a drágaság azért csak folytonosan és hihetetlen mértékben emelkedik. Ez most nem uzsora, de határozottan kifosztása a közönségnek. Oka a termelő, a közvetítő, de oka a minisztérium is, mert elkésvé rendelkezett. Németországban teljesen normálisak a viszonyok, nálunk meg már teljesen ténylehetlen. Óriási baj, hogy maga a nagytöke vette rá magát az élelmiszerekre, az uszorára s a maga lelkiismeretlenségével mindenképpen azon van, hogy a fogyasztó közönséget kiszíjolyozza. Organumai az egész országban szét vannak szórva, amelyek ráteszik a kezüket mindenre, megadnak minden árat, ezek az árakkal pedig a városok közönsége konkurálni nem tud. Van élelmiszere, de csak a nagytöke kezében, mely csak akkor át túl rajta, ha búsás haszonra lehet kilitása. Nem csoda, ha az igazságtalan állapotok miatt fel van ingerelve, kétségbe van esve a fogyasztóközönség, az a közönség, mely kétségbeesésből él. Ez a fizetés csak normális viszonyok között elegendő, manapság nem. A hihetetlen drágaság következménye az adósság, rákényszeríti a német nyugalmas munkálkodásnak, elsenyvesztője az életkedvet, megelőtje

minden ambicióknak, kerítője a becsületességnek. A mostani mesterséges drágaság legnagyobb veszedelme a társadalomnak. Ezen a drágaságon csak a legszigorúbb rendszabályokkal lehet segíteni s ez csak a kormánynak van módjában. Itt a törvényhatóságok intézkedése semmit sem ér. A kormány újabb hadikölcsönjegyzésre hívja föl a nemzetet. Szívesen, ezer örömmel adja oda megtakarított pénzét mindenki, de mennivel többet adhatja, ha az élelmiszerezorosások már ki nem fosztották volna. Hazazáruló az az élelmiszerezorosás, mert nemcsak az itthonlevők anyagi erejét gyöngíti, de gyöngíti ezzel együtt hadsergének harcikészségét is. Mert, igazva van a főispánnak, hiába minden vérdíjazat, minden hősiesség, ha nincs meg a kellő anyagi erő. Ezt az anyagi erőt a nemzet adhatja meg csupán s aki ezt csökkenti, a legnagyobb megvetésre és büntetésre méltó. Belátja az egész ország közönsége, hogy ez így tovább már nem mehet, azért írnak fel rendre a törvényhatóságok a kormányhoz aazonnal való orvoslást kérnek. Irjon fel a város törvényhatósága is s felhívhatja a következőkre kéri a kormányt: 1.) Rendelje el a legfontosabb élelmiszerek összehírását és rekvirálását. 2.) Állapítsa meg az élelmiszerektől maximális árat az egész országra. 3.) Irassa össze a vágó- és tejelőmarhákat. 4.) Tiltsa meg, esetleg kontingentálj a kivitel. 5.) Szervezze a legfontosabb élelmiszerek eladását. 6.) Őrize ellen a termelést s tegye minél intenzívebbé. 7.) Az ezek ellen vétőket egy évig terjedhető börtönnel és 10 ezer koronájú menő bírsággal sújtja, esetleg fozsa meg polgári jogainak a gyakorlatlástól.

A javaslatot a közgyűlés egyhangyan elfogadja s elhatározza, hogy nemcsak a kormányhoz intéz fölterjesztést, hanem átír az összes városi és vármegyei törvényhatóságokhoz is.

A m. kir. belügyminiszternek két rendbeli rendeletét, melyekben a városnak vízzel való ellátására szükséges szivattyúzási költségek részben való pótlására 14 ezer K rendkívüli állami segítséget engedélyez s jóváhagyja a főmérnök állás szervezésének megtagadását kimondó 131/14. sz. közgyűlési határozatot, — tudomásul veszi a közgyűlés.

A város közüti alapjai 1913/14. évi zárószámának jóváhagyását, a közigazgatási bizottságának a m. kir. miniszterelnökhöz intézett 1915

mosolygott, mert még nem ösmerte a háborút és az életet.

Azán előszedte a tábori lapokat és írt, írt mindenkiné, aki valaha szót hozzá egy-két meleg szót, írt mindenkiné, aki a régiek közül eszébe jutott.

Olyan jól esett ez és olyan új volt; rózsaszín lapokra, táborban róni a betűket. Örült, hogy írhat s örült, ha arra gondolt: mennyi szeretettel fogják olvasni, kiknek szót.

— A fiam írt a harctérről, — fogja mondani a mamája büszkén, bájosan.

— Laciót lapot kaptam. Már a harctéren van, — újságojja ő, a drága és mosolygóni fog. Tízszor, húszszor olvassa el a lapot, rövidnek találja talán, — de hát nem fért több a lapra. Majd holnap ír megint. És holnapután és minden nap. El sem fér majd a sok rózsaszín lap a japán kazettában, hol leveleit tárja.

... Milyen szép az élet, — gondolta és csöndes, boldog mosolyával festegette tovább jövő-jének álomképét ...

*
Másnap már befektették a lövészárokb.

Gyönyörű volt!

Lopva ki-kidugni fejét a biztos mellvért mögöl s kémlelve nézni: hol az ellenség, milyen is az az ellenség? Dühösarcú, mord katonákat várt, kiknek már szemükből is gyűlölet szikrázik és: nem látott semmit.

Ez bántotta is kissé, de lassan belenyugodott. Háta mögött megszólaltak az ágyúk. Lecsukott szemmel, kejelegve hallgatta ezt a szokatlan muzsikát, melynek minden hangja ráfóndott idegeire, izgatta képzeletét.

Egész nap várt.

Várt valami sohasem látott csudát, valami ... valami rettenetesen. Süvítő ágyúgyolyó, csikorgó szuronyok, repülő lovasságot, de semmisen történt.

Este kissé csalódottan írta meg a tábori lapokat (most már kevesebbet) s alig volt képes elaludni a ki nem elégitett izgalmaól.

Igy ment ez napokig.

A csuda nem akart bekövetkezni: csak az ágyúdörgés lett hevesebb s a levegő sílyosabb.

Végre azonban mégis rohamra mentek.

Mikor a vezényező elhangzása után elsőnek ugrott a mellvértre, úgy érezte, ez életének legszebb pillanata.

Kacagva, gyerekes ugrásokkal rohant. Nem látott semmit, nem törődött semmivel.

Észre sem vette, hogy azok közül, kik mellette rohantak, három már a földön vergődik, nem hallotta a golyók éles fűttingéseit; csak rohant.

Rohant kipirult arccal, lobogó hajjal. Lelkében napok óta éleszgetett vágyainak beteljesülése dalolt, dicsőség, élet, szerelem és az új, ismeretlen veszélyek fonsége ...

Roham után, amint kábutan nekidől valami gránát-hasítóat fának, mint valami primadonnának, jöttek gratulálni bajtársai. Az ezredes keményen ropogtatva a szókat beszélt s megveregelte a vállát.

Ő pedig nyugodtan, szerényen mosolygott. Éles hódogan.

Minden úgy történt, ahogy álmolta, minden oly ragyogó volt, ahogy kiszínezte.

... Aznap kapkodó, ideges betűkkel írta tele a rózsaszín lapokat.

*
Nehéz napok következtek.

Roham-rohamra, fázásót menetelek, álmatlan éjszakák, éhség.

De jökövött maradt.

Az otthoni holmit újból kicsomagolta s együtt falatozott bajtársaival a kiszáradt pogácsából, ették a jó csokoládét, szívták az illatos cigarettéket. Az utolsók egy hétig hordta zsebében s egy hétig nem dohánzyott.

Végre is egy panaszkodó bakájának adta oda.

— Ez szent cigaretté, — mondotta — úgy szívd! ... Drága kéz töltötte bele a dohányt: hazulról hoztam. Nem is tudom, miért adom neked ... egy pillanatra elszoromodott, aztán hirtelen gyufát gyújtott a bakának.

Az furcsán, csodálkozva nézett: nem értette. De a cigaretté izlett neki.

És a kis zászolós hálás volt a dicséző szavakért.

első felévi jelentését és Vihnyefürdő orvosának a folyó fürdőövről szóló beszámolóját tudomásul veszi a közgyűlés.

Debrecen szab. kir. város közönségének a belügyminiszterhez intézett kértrendbeli feliratát, melyekben a közfogyasztásra szánt élelmiszer maximum árának országsszerte való megállapítását, a fontosabb élelmiszerek rekvirálásának engedélyezését, továbbá az élelmiszerüzorások ellen előnyös szab. teli eljárások gyorsítását kéri, — tudomásul veszi a közgyűlés s a feliratokat hasonló szellemű feliratok fölterjesztésével támogatja.

A selmecbányai kereskedelmi szaktanfolyamnak és Jaeger Gyula ev. tanítónak az 1916. évre 20—20 m. tűzfűtát engedélyez a közgyűlés s Kovács Albert szingarigatót a színházterem használatáért járó bérösszeg fizetéséül, tekintettel a szintárszint kulturális szolgálataira, fölmenti.

Kimondja a közgyűlés, hogy a Selmecbányán eltemetett katonák sírjainak a megjelöléséről, gondozásáról, halottainak földiszítéséről gondoskodni kíván s a tanácsot a további intézkedések megtételére utasítja.

Kimondja a közgyűlés, hogy — méltányossági okokból, valamint a m. kir. belügyminiszter 104455/1915. sz. rendelete értelmében — a tűzfűtát törár nem emeli, a kész tűzfűt árát azonban (az erdőn és a raktárban) a termelési és fuvarozási költségeknek eddigi 20%-os emelkedése arányában fölemeli. A raktárból a házhoz való szállítás fuvarbérét az eddigi 80 fillér és 1 K helyett 1—120 K-ban állapítja meg s a tanácsot a további intézkedések megtételére utasítja. Az új fűtárak október 15-től érvényesek.

Szlopowsky Gyula, a belbányai ev. elemi iskola tanítója, 1914. augusztus havában hadbavonult s az iskolában a tanítás azóta szünetel. Hogy ez, a népnevelésre káros állapot megszűnjék, kimondja a közgyűlés, hogy, a belbányai ev. elemi iskolák ajándékait, a helyettesítéssel, havi 80 K díjazással, Vabecz Imre okleveles tanítót bízva meg.

Özv. Haverla Józsefné, istvániázi iskolaszolga, béremelést kér. — A közgyűlés tekintettel a folyamódó kifogástalan és lelkiismeretes kötelesség teljesítésére, valamint a megdrágult élelmiszerekre, a nevezett iskolaszolga bérét, 1915. szeptember 1-től, havi 7 K-ról 10 K-ra emeli s a tanácsot a további intézkedések megtételére utasítja.

Hanem ami a legjobban bántotta: az, hogy most már nem irhatott mindennap haza. Sőt, néha napokig nem írt.

— Gazember vagyok, — gondolta ilyenkor, — ha mozdulni nem bírok a fegyadságtól: írnom kellene. Mit gondol rólam, szegény?... — Tudom: sir. Azt hiszi, elestem. Gazember vagyok!...

Másnap azonban megint nem ért rá írni. És megszokta ezt is.

*
Ezredében kis hősnék hívták. Mindenütt ott volt, hol zápor módra hullott a halál, mindenüvé elment, hol vesztélt sejtett.

Egy roham után hozzá ment a kapitánya: — Laci, rövidesen hadnagyn leszel. Az ezredes úr felterjesztett. Megkapod a signum laudist is. (ő csak mosolygott.)

Igy álmodta...

És leült egy gazdátlan bornyóra, hogy újjongó szávakban megírja ezt azoknak, akik várják a jó hírt.

S amint írt, lassan könnyes lett a szemé. Most jutott eszébe először: milyen jó volna hazamenni! Csak egy órára, csak egy csókra... És belemered a véres éjszakába, befűzte ezt a vágást is álmaiba.

Könnyezve színezte, festegette...

*
Újból rohamra mentek.

Az elnöklő főispán a közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére október 15-ének délutáni 4 óráját tűzi ki, kitévésül, *Arkosai Béla, Dutkó János, Ficzky Károly, Király Ernő, Pachmayer János, Siposs Ferenc és Zsámbor Pál* tiszteletbeli bizottsági tagokat jelöli meg s ezzel az október havi közgyűlés délután 1/2 5 órakor véget ért.

Közgazdasági állapotaink.

Írta: Piochmann Emil m. kir. főállatorvos.

Minden ország vagyonszerzésének alapja a rendelkezésre álló erők kelő kihasználása. Minél gazdagabb a nemzet, annál többet fordíthat haderejének a fejlesztésére s ez a körülmény, mint a jelen is mutatja, döntő befolyással van sorsára is.

Magyarország földművelő állam s ha a mostani háborúban szerzett tapasztalataink szemügyre át vizsgáljuk közgazdasági állapotainkat, be kell vallanunk, hogy e téren sok mulasztás terhelt bennünket. Amily felnagyszerűen voltunk készülvé hadászati szempontból a mostani nehéz időkre, gazdasági szempontból bizony egyáltalában nem szervezkedtünk.

Példákkal illusztrálom ezeket az állapotok-nak visszasz voltát.

Nálunk a nyerstermények mindegyikéből, az évenként való átlagos termés olyan bőszős, hogy kivitelre vagyunk utalva. Gabonából, lisztből, húsból, tojásból, vajból, mindenféle fűszerekből évenként nagyobb mennyiséget exportálunk külföldi államokba, melyekben mindezeknek az élelmiszereknek a termelése nem elegendő a fogyasztásra, vagyis nem terem annyi, amennyi a lakosság élelmézésére elegendő volna. És mégis mi az eredmény? Szomorú, sőt, ránk nézve, egyesesen megdöbbentő. Az importra szoruló államok lakossága ma is ocsébban él, mint mi, akiknek minden nyersterményből fölségünk van.

Németország élelmiszerei csak most közelelt meg a mi békéinkra. A németek nem ismerték, sohasem is ették a kukoricakenyert, míg mi rá voltunk szorulva, jobban mondvá: rákösznyerítve. Az átutazó német katonák szinte megrémültek, midőn közvetlen tudomást sze-

S a roham végén egy vergődő sebesült grülit gyógyója orvul a mellébe szaladt.

Talán megirigyelte a másik, a hadlokló ellenség büszke, boldog arcát.

— Legjobb pajtása vitte a segélyhelyre.

Beszélt neki, vizsgáltatta:

— Most haza megysz!... Haza, gyógyulni, talán már holnap.

— Befeksz a fehér, puha ágyba, csend lesz körülötled, az orvos is lábujjhegyen jár. Délután valaki felolvas valami szép históriát, vagy újságot. Híreket rólnak...

— Odaviszik a kinevezésed, meg a vitéségi érmet... Milyen boldog leszel!...

A beteg felnézett. Nehezen tagolva beszélt:

— Ugye, pajtás... ugye... ott lesz... anyám... Anyám és ő... sírni fognak...

sírni... és megcsókolkák... a homlokomat...

Az ápolónők... ugye, pajtás... fehér főkötőben lesznek... és gyöngédek...

A pajtás a földet nézte.

Laci megragadta a kezét.

— És... ugye... nem halok meg!... Ők...

meggyógyítanak... megmentenek... Most már...

szabad lesz... neki is megcsókolkni engem... ugye?...

... a számat...

... A számat...

Lehuntya a szemét és boldogan mosolygott a titokzatos ösmeretlen elé, aki jött érte némán...

... kegyetlenül... fehérén... Mátca János.

reznek hallatlan árainkról s bizony sehogyse tudják megérteni ezeket a nagyon is szomorú állapotokat. Valjuk be őszintén, mi sem igen tudjuk megérteni.

Most is bőven exportálunk s mégis ugyanott, ahova nyersterményeinket kivisszük, tehát ahol még a telemes fuvaroköltség is hozzájárul az ár-emeléshez, még mindig ocsébb egy- és ugyanaz az árúikk, mint minálunk, ahol csak a termelési költség terhelőd. Karisbadban ma is ocsébban lehet étkezni, mint Magyarországon a legkisebb falusi kocsmában, ahol pedig az u. n. regie a legminimálisabb. — Ennél nagyobb anomáliát elképzelni sem lehet. Régi bűnök ezek, melyek ily válságos időben bosszúlják meg magukat.

Ágrárral volnánk a közgazdasági állapotainkra mégis vajmi kevés gondot fordítottunk. Magyaros gallériával gazdálkodtunk. Ha a gazdaságban sok minden elpusztult is, maradt még mindig bőven s nem egyeztetünk menteni ott, ahol lehetett volna, pedig most látjuk csak, hogy a Pató Pál-féle gazdálkodó módszernek az ideje nagyon is lejárt.

Mindez másként van odaát, szövetségeseinknél. Ime néhány példa! Németországban, az ország-utakon, gyümölcsfáknál egyéb fákat nem lehet látni. A mesterséges trágyázás rendszere minden kisgazdánál divik. A háziállatok ragadozóbetegségei ellen való oltás kötelező. Elhullás esetére minden gazdasági állat államilag van biztosítva, csekély 1—2 márká évenkénti befizetés ellenében. Az aranka- és hernyóirtás a legpontosabban van fogantatva. A művelés a gazdaság minden ágában a legintenzívebb.

Ilyen szerzerrel lehet boldogulni. Aki ismeri pl. a Dunántúra bevándorolt svábok gazdasági rendszerét, mindjárt tisztában van a helyzettel. Megemlítem az idelepeült bolgár kertészeket. Egy kis darabka földből szakértelemmel és vasszorgalommal mily rengeteget tudnak termelni!

Mennyire el vagyunk mi maradvá ezeztől! Hírnevessel közgazdánkna látjuk, hogy intenzívebb földműveléssel legalább is egyharmadával lehetne fokozni termelésüket és kellő taarmányterméssel még egyszer annyi állatot tudnánk nevelni és eltartani. Mért nem tesszük? Mért hiányzik belőlünk elsősorban a szakértelem, másodsorban a kellő szorgalom? Nálunk mindenki úrnak születik, dolgozni nem szeret, sőt a legutóbbnak derogál a munka. Az ifjúság nem annyira azért tanul, hogy tudjon is valamit s azt az életben kelőten értékesíthesse is, hanem inkább azért, hogy a megszabott kvalifikációhoz, ezen a réven pedig állásból jusson. A többi azután minden mellékes. Ha megvan a hivatala, nem tördők többéssel s bizony nem igyekszik szolgálni a közérdeket is. Ez a mi közállapotaink rákfenéje. Hiányzik belőlünk a német »Mannszucht«, mely minden egyes emberből önálló jellem nevel, akinek már a saját én-je jelöli ki az életben követendő helyes utat s aki nem pénzért vagy egyéb előnyökért, hanem tisztá önzetlenségből szolgálja a közérdeket, a hazáját s ezt a szolgálatot szent kötelességnek ismeri.

Nálunk, ezekben a nehéz időkben is, mindenki csak azon van, hogy minél többet szembeljen, nem tördöve senki és semmi mással.

Amíg nálunk, német mintára, nem fogják monopolizálni az összes fontosabb élelmiszereket, mindaddig semmi kilátásunk sincs a helyzet javulására, sőt, konzervatív természetűnkkel fogva, még a háború után is nyögni fogjuk az élelmiszerezorások machinációt. Amíg őt-hat kézen kell az élelmiszerekknek keresztülmenniük, míg a fogyasztó asztalára kerülnek, addig ne reméljünk ocsébb világot. Hiszen mindenki megfelelő haszonnal ad túl rajtuk s végső eredményben ki fizeti meg a közvetített nyereséget? Bizony csak a most már minden oldalról kiszípolozott fogyasztó.

Az élelmiszerek monopolizálásával minden árkvetítés ki van zárva. Ebben rejlik a német árak minimális volta. Nálunk a nem hivatásos kereskedők egyszerre megszaporodtak és akik soha életükben nyílnel nem foglalkoztak, beálltak kereskedőknek s kényük-kedvük szerint nyúzzák a nekik formálisan kiszolgáltatott fogyasztót.

Ha mindezek a visszásságok állapotokon nem igyekszünk gyorsan és radikálisan változtatni, külső ellenségeink hiába győznek hős katonáink: belső ellenségeink fennmaradása esetén nem igen álljuk meg helyünket a népek közgazdasági versenyében.

A magyar emberben megvolna a mód, a tehetség, sőt talán a szorgalom is arra, hogy ezen az állapoton segítsen, csak kis korától fogva kell mindezeket befelelni és azután helyesen irányítani. Most csak szunyadozik benne az öserő, de nincs kellően kihasználva és megfelelően értékesítve.

Adja a jó Isten, hogy minél előbb hibáink öntudatára ébredjünk! A háború után elkövetkező hosszú békeidőben elég alkalom lesz a magyar öserőt érvényre juttatni; mutassuk meg végre valahára, hogy nemcsak fegyverrel a kezünkben, hanem a békés munkálkodás terén is mindenkor megálljuk a helyünket.

Akik önmagukat lopják.

Ilyen furcsa istenteremtések is akadnak Magyarországon. Úgy látszik, a háborús idők forgószelvére vetette fel ezeket is, mint ahogyan a zivatar meg is tisztítja a levegőt ugyan, de egyúttal sok szemetet is felkavar. A nagy napok kislekű embereké ezek, akik ijedős kapkodásból, fejvesztettségből, vagy tudatlanságból önmaguknak lettek tolvajai, orgazdái és uszorsái. A fukar, szugori pénzreljők ezek, akik, ahelyett, hogy hasznos befektetésekre fordítanák, gyümölcsöztetnék fölösleges és megtakarított pénzüket: önmaguknak adják kölcsön, persze így aztán nem is kapnak rá egy fillér kamatot sem.

Felhalmozzák és eldugják a pénzt. Rajta ülnek és ki nem adják. Elvonják a forgalomból. Mégpedig nemcsak az aranypénzt, hanem az ezüstöt, nikkelt, bronzot és a kisebb papírpénzt is. Országszerte temérdekben üthetik most ezt a balgaságot, mert hovatovább érehető lesz különösen az apróbbfajta pénz hiánya, rengeteg kárfa, időpocséklására és bosszúságára az ország lakosságának. Nincs váltópénz: nem lehet fizetni, nem lehet visszaadni, szaladgálni kell fűzőz-fűzőz, míg adok-veszek dologban, vagy munkások és munkaadók közti viszonyban célnakot érjük. Sőt még katonáink is megérik az itthon pénzzel telt fizekakat és strimpfizárakat őrző sárkányok dörésegéit, mert hetizoldjukat nehezebben tudják kézhez kapni.

Még érthető volna, ha az ilyen rejtőjezők azért lapotlók volna garmadába össze a mindenfajta pénzümet, mert a háborús veszedelem miatt minden percben várhatnák a jelszót, hogy menekülni kell. De hát ma már az utolsó tanyai bojtár-gyerekek is tudja, hogy muszájt, rácot a maga földjén verjük, kergetjük, azok közül ugyan nem jön az országba egy lélek se máskép, csak fogolyként. Miért hát ez a káros szokás, mely nem használ senkinek, mindenkinek árt?

Úgy kell lenni, hogy csak a tudatlanság, tapasztalatlanság, a célszerű pénzkezelésben való járatlanság szüli ezeket az öntolvajokat, akik jelentős kamatokat vagy másnemű hasznot lopnak el saját maguktól azzal, hogy oktanul holt-tőkét csinálnak a pénzükből.

Éppen azért nagyon helyénvaló a kormány-
nak a vármegyékhez, kereskedelmi és iparkamarákhoz stb. intézett az a rendelete, melyben az elharapózott baj megszüntetését, vagy legalább csökkentését

kentését óhajtja dűlőre vinni, olyanformán, hogy az említett hatóságok útján felkér minden értelmes, tekintélyes polgárt: megábrázzák időnként mentül gyakrabban meg, különösen a most elég dús jövedelmhez jutott mezőgazdaságilag foglalkozó néposztálynak, meg aztán a hadbavonultak családtagjainak, hogy mennyire káros a pénznek rejtkehelyeken való dugdosása. Egy az, hogy semmi hasznot nem hajt, más meg, hogy veszedelmekkel is jár, ha rosszulindult emberek, kőborcigányok kilesik, nesztű veszik, hogy pénz van a háznál. Tolvajok, rablók üthetnek rajta. Legbiztosabb helye a pénznek a takarékpénztár, szövetkezetek, postatakarék. Önnét nem lopja el senki. Így, kamatozatlanul hevertetve azonban idegen tolvaj nélkül is maga a tulajdonos lopja meg önmagát.

HÍREK.

Színház.

Mult szombaton a *Lengyelvér* c. bájos operettet mutatta be a társulat. A darab zenéje dallamos, keresetlen, egyszerű: kerül a modern operettek rafinált hatásait s az operai al-fűrészt és néhány melancholikus lengyel dallamon vagy itt-ott szilajabb ritmuson épül fel. A szövege is az átlagos operettnél kerek-
kebb, ötletesebb és magasabb színvonalú, egyes jelenetei pedig drámailag is pompásan vannak felépítve. A cselekvény veleje az, hogy az eladósodott Bolo gróf nem akarja feleségül venni a dűsgazdag Zarembának szép leányát, Helenát, mert, mint büszke lengyel nemes, nem akarja eladni magát. A milliomos hamu-
pipóke azonban most csak azért is meg akarja magának szerzeni a mesebeli grófot s gazdaszönynek szegődik hozzá. A korhely grófocskát lassanként jó útra téríti, elzavarja házából kártyás cimboráit, rendbehozza birtokait, kifűti adósságait, kiszabadítja a kacér táncosnő hálóijából s végül, mikor Bolo megszerezti és feleségül akarja venni, földet előtte kiletűt. Most is akadnak még félreértések, de a makrancos öslye és a lengyel gróf a végén mégis csak összebékülnek és egymáséi lesznek. Helenát *Kelen Rózi* adta, aki nagyobb és csapongó temperamentumának megfelelő szerepben ez alkalommal mutatkozott be először. Eleven és gondmal kidolgozott játékaik, meleg érzéstől áthatott énekszámait vagy szertartelt fogadta a közönség. *Sáfr* Bolja szintén rokonszenves benyomást keltett; *Timár* az apa s *Komor Emma* a táncosnő anyja szerepében nagyon mulatságosok voltak. *Balás Rózi* a tőle megszokott rutinnal és ügyességgel alakította a táncosnőt. A többi szereplő is derekas munkát végzett, úgyhogy a közönségnek ezúttal szépen összevágó előadásban volt része.

Vasárnap délután a *Cigányprimást*, este a *Lengyel vért*, hétfőn a *papa kedvencét* ismételték meg, nagyon gyér közönség jelenlétében. Csodálatos, hogy a társulat nem okul a tapasztalatokon s nem látja be, hogy a darabok ismétlésevel a mai viszonyok mellett nem számíthat kellő számba nézőre.

Kedden, *Timár Béla* jutalomjátékául, Kövessy Albert színgazgatónak *Az új honpolgár* c. énekes bohózatát adták, mely annak idején — 20 évvel ezelőtt — nagy sikereket aratott, ma azonban már meglehetősen hidegen hagy bennünket. Hogy a közönség mégis jól mulatoit és sokat nevetett, az főképpen *Timár* (Goldstein Számi) érdeme, aki pompás alakításával, mókával, burleszk mozdulataival és mimikájával, közbeszólásaival, rögtönzéseivel, kedélyességével állandó derűtűzésben tudta tartani a nézőteret és sok tapsban is volt

része. Az est sikeréhez nagyban hozzájárult a többi szereplő is; ezek közül különösen *Komor Emmát* kell kiemelni, aki mint eddigi szerepeiben is — ügyes, biztos és öntudatos játéki komikának bizonyult. Természetes közvetlenséggel játszott és kedves jelenség volt *Timár Aranka* a gyámleány szerepében. Átgondolt, jól alakított volt *Huzella Iréné* is, aki diszkrét, komoly játékkával szépen juttatta érvényre a bukkot s szűgyében megtört leány szerepét.

Szerdán *A korzó szépe* c. énekes bohózzal találkozott el a társulat Selmecebányán. A darab Blumenthal és Kadelburg német szerzők *Mozgófényképek* című régi és nagyon mulatságos bohózatának átdolgozása és budapesti színterére való áthelyezése. Komikuma azon fordul meg, hogy egy könnyelmű, asszonyvadász férjet az a szerencsétlenség ér, hogy nyilvános helyen, amikor egy hölgyeseknek hevesen és nem minden siker nélkül udvarol, a fényképezők ármanys módon fellemeznek és aztán kalandját a mozgóképek termeiben mutogatják, hol az uracsának neje is meglátja a képet és így tudomást szerez férje hűtlenségéről. Növeli a bonyodalmat a színpadon egyáltalában meg sem jelenő «korzó szépe», a kalandot kedvelő asszonyka férjének, a legyőzhetetlen és rettentő erejű díj-birkózónak, Vas Tamásnak fellépése, aki elégtelt keres megsértést becsületesí. A cselekvény mulatságos jelenetekben gördül tovább a megoldásig, mely természetesen megemnti a férjet. A közönség sokat kacagott a vidám jelenetekben, az egymást szinte kergető komikus helyzeteken és a színeszek jövedűt, feszelen játékán, kiket a komédia, úgy látszik, magukat is mulatottatva s különösen tapsolta a sikerült énekszámokat. Az após és az anyós szerepében kedves humorú alakítást nyújtott *Timár Béla* és *Komor Emma*. A díj-birkózót *Marosi* adta s játékába sikerrel vitte be a groteszkégek komikumát. Szépen énekel s kedvesen játszott *Kelen Rózi* és a fiatal asszony szerepét *Balás Rózi* játszotta szeretetreméltóan. A többi szereplő is tevékeny részese volt a sikernek.

— **Horváth Kálmán** polgármester nevenapja. *Horváth Kálmán* kir. tanácsos, polgármesternek folyó hó 13-án volt a nevenapja. A városi tisztviselőnek ezen a napon tustületelt való megjelenése és üdvözlése az idén is, mint a múlt évben, a háború miatt elmaradt. Helyette, az egész tisztakar, a plébánosok és a városi tanítók aláírásával, üdvözlő-iratot intéztek a nagyerdőmére és népszerű városfőhöz. — A polgármesternek, a tisztviselőknél kívül, számos jobarájta, ismerőse és tisztelője fejezte ki jókívánatait.

— **Őszi állami vizsgálatok a főiskolán.** A selmecebányai m. kir. bányászati és erdőszeti főiskolán folyó hó 9-én voltak az írásbeli, 11-én, 12-én és 13-án pedig a szóbeli állami vizsgálatok. A vizsgálatra jelentkezett 7 bányász, 5 vaskohász és 1 fémkohász közül bányameérnöki oklevelet nyert: *Erdős Jenő*, *Huzsi Mihály*, *Kalmár István*, *Remenyik Ernő*, *Schalát Géza*, *Scheffer Odón dr.* és *Sükösd Béla dr.*; vaskohómérnök: *Hoznek János*, *Pelrik Ottó*, *Raschka Gyula*, *Zachar Dénes* és *Zsák Győző*; fémkohómérnök: *Waldner Zoltán*.

A vizsgálatok elnöke *Bartai Béla dr.* projektor volt; miniszteri biztos *Bárdossy Antal* miniszteri tanácsos; vizsgálobiztosok: *Allender Henrik* főbányatanácsos, *Bene Géza* társulati bányafelügyelő, *Grillusz Emil* miniszteri tanácsos, bányafelügyelő és *Kachelmann Farkas* főbányatanácsos.

— **Hősi halál.** Körmecebánya szab. kir. r. t. főbányászós grászlapon jelenti, hogy *Szevick*

József dr. városi gazdasági tanácsos, a 30. honvédelmezőredez tartalékos főhadnagya, folyó évi szeptember hó 12-én, délután 5 órakor, midőn századát Dubnó vára ellen rohamra vezette, az ellenség két golyójától találva, 32 éves korában a hazáért hősi halált halt. Holtestét bajtársai a podgorelyi templom halottas-kertjében helyezték ideiglenes nyugalomra.

— **Tanítóválasztás.** A selmecbányai ág. hitv. ev. egyház a *Klein Mihály* halálával megüresedett tanítói állást a folyó hó 10-én megtartott rendkívüli közgyűlésén töltötte be. Az állásra nyolc pályázta. Az egyház a három jelölt: *Schikló Reszó* derzesenyi, *Szemlén Pál* devcsesi és *Bialek István* mengusfalvai tanító közül egyhangyan *Schikló Reszó* derzesenyi tanítót választotta meg az alsó-utcai ev. elemi iskola tanítójává.

— **Erdészeti kinevezések.** A m. kir. földművelésügyi miniszter *Neumann István*, *Cs. Tóth Antal*, *Kriemiancs Ferenc*, *Ütő Barnabás*, *Popa János* és *Volics Gyula* végzett erdészeti főiskolai hallgatókat az állami erdősítések összesített, közös rangsorozati létszámba díjtalan m. kir. erdőmérnökgyakornokokká nevezte ki.

— **Közigazgatási bizottsági gyűlés.** Selmeceb- és Belsőbánya szab. kir. bányaváros közigazgatási bizottsága, *Ivanka István* főispán elnöklésével, folyó hó 13-án tartotta október havi rendes ülését. Jelen voltak: *Arthold Géza* közigazgatási tanácsos, árszakértő elnökhelyettes, *Draskóczy Jenő* kir. műszaki tanácsos, *Kapp Jakab* dr. tiszti főorvos, *Kege Sándor* kir. tan., pénzügyigazgató, *Lipovey Ervin* dr. kir. főügyészelnök, *Szancsics Miklós* főjegyző, továbbá *Farbaky István*, *Händel Vilmos*, *Hlavathy József*, *Jezovics Károly*, *Jurgoes Ágost*, *Lestyánszky József* és *Osváldt Gusztáv* választott bizottsági tagok.

A gyűlés, az egyes szakferencsek jelentéseinek a meghallgatása után, folyóügyeket és felebezéseket tárgyalta, majd elhatározta, hogy a hadbavonult városi tanítók helyetteseinek a díjazására állami segítséget kér a vallás- és közoktatásügyi miniszterintől.

— **Selmecebánya 1915. évi szeptember havi hárfogyszatása.** A m. kir. főállatorvos jelentése szerint Selmeceb- és Belsőbánya szab. kir. bányaváros közigazgatóján folyó évi szeptember havában levették 22 szarvasmarhát, 16 borjút, 28 sertést, 190 juhot és 3 kacsát. Levágot állapotban behoztak 3^{1/2} szarvasmarhát, 6 borjút és 7 sertést. Elköszottak 6 szennytejt, 3 férget, 2 gümőkőros tüdőt, 14 metélykőros máját és egy egész szarvasmarhát. A szeptember 16-án megtartott országos állatvásárra 682 szarvasmarhát, 18 lovat és 14 sertést hajtottak fel.

— **Adományok a Vöröskereszthez.** A Vöröskereszthez selmecebányai választmány javára az elmúlt héten *Herrmann Emil* nyug. főbányatanácsos 30 K-t, a tanítóképző tanári kara és ifjúsága pedig (koszorúfőlségéből) 10 K-t adományozott. A szíves adományokat hálálisan köszöni a választmány elnöksége.

— **Segítőokói.** *Herrmann Emil* nyug. főbányatanácsos a háborúban rokkantakká vált selmecebányai katonák javára 30 K-t adományozott.

— **Hősi halál.** A selmecebányi ág. hitv. ev. liceumi főgimnázium volt növendékei közül, újabb értesítés szerint, hősi halált halt: *Bodnár József*, *Cseréinka Kornél*, *Ivanovics János*, *Paczell Béla* és *Vas Béla*. Hősi emléktük az iskola évi értesítője fogja megörökíteni.

— **Adományok a városi kórháznak.** A városi kórháznak, a sebesült és beteg katonák számára, az elmúlt héten az Ev. Nőegylet 200, Kúsvai Antal 100 cigarettát adományozott.

— **A török Vörös Földök bejelentésével kapcsolatos 20 filléres árusítási és Örszagos Bizottság (Budapest, Képviselőház).**

Jegyezzünk a hadikölcsönre!

— **Mozielőadások.** A selmecebányai Apolló mozgószínházban ma *A bűnös ember vére* c. drámá, szerdán, október 20-án pedig az *Orosz gyermek- és leánykereskedők* c. négyfelvonásos erkölcsrajzot fogják előadni. Az előbbi igazán poétikus lendületű dráma, mely grandiózus szímbuloma a tudomány és az élet véges voltának. Az előadások este 6 és 9 órakor kezdődnek.

— **Behívások, sorozások, fölmentések.** Utóbbi időben, a 43–50 évesek behívását és az 50–56 évesek sorozását illetőleg, sok gazdátlan hír-terjedt el országszerte. Azt beszélték, hogy a kormány tervevetve az 50–56 évesek sor alá állítását, sőt egyes »jóléretsült« hirtvártók azt is tudni vélték, hogy ebben a tekintetben a kormány már törvényjavaslatot is készítelt, melyet a következő télesszagon akar a képviselőház elé terjeszteni. Ezzel szemben arról értesülünk, hogy a kormány az 50–56 évesek sorozatását illetőleg *nincsenek szándékai és terve.* A 43–50 évesek behívására pedig, *hacsak rendkívüli események nem jönnek közbe, csak jó idő múlva kerül majd a sor.* Tekintettel arra, hogy a 43 éveseknél fiatalabbak közül sokan váltak be s így a gazdaságok, üzemek vezetése sok esetben a 43 éveseknél idősebbekre hárul, a 43–50 évesek fölmentéséről kérvényeit, a nélkülözhetetlenség kérdéseinek a mérlegelésekor, a legnagyobb méltánysággal fogják elbírálni.

— **A kormány az élelmiszeruzsora ellen.** A belügyminiszter arról értesült, hogy az élelmiszerrel való visszaélések sok helyütt nem találnak megőrlésre, sőt bizonyos elzárásban részesülnek. A miniszter végt akar vetni ennek a türelmetlen állapotnak. Rendelete hangsúlyozza, hogy a hatóságoknak nemcsak följelentése alapján kell eljárniuk, hanem nyomozniuk kell a visszaéléseket s a kinyomozott esetekben elriasztó példát kell szolgáltatniuk. A közönséget fel kell világosítani arról, hogy a visszaélések följelentésével, mely egyúttal hazafias kötelesség is, a maga érdekét szolgálja. Nem kell attól félni, hogy a visszaélések felfedezése és megtorlása esetleg élelmiszerhiányt okoz. Az illető árusok ideig-óráig tartják csak vissza az áruikat, de végre is kénytelenek lesznek piacra vinni a cikkeiket. Egyébíránt kijelenti a belügyminiszter, hogy a kormány, komoly szükség esetén, módot talál majd arra is, hogy az üzérkedésre visszatartott készletek a közügyosztálót elvonhatók ne legyenek. A hatóságok feladatává teszi a belügyminiszter. figyelemzések a közönséget, hogy a maximális árát ülléppő ár megadása is büntetés alá esik.

— **A burgonya maximális ára.** A kormány elrendelte, hogy a burgonya ezenlül szintén csak igazolvány mellett szállítható s az étekezés szolgáló burgonyáért csak a következő eladási árakat lehet számlítani: október 31-ig 9 K-t, november 30-ig 9 50 K-t, december 31-ig 10 K-t, 1916. január és február havában 10 50 K-t, 1916. március, április és május havában pedig 11 K-t. Minden más burgonya ára, 1915. dec. 31-ig, 8 K, azontúl 9 K. Ezt a maximális árat, amely magában foglalja a rakodó-állomáshoz való szállítási költséget is, száik nélkül, készpénzfizetéssel történő eladás esetére kell érteni. A rendelettel megállapított maximális árak 1915. évi október hó 10-én léptek életbe.

— **Elhalasztották a besorozott 43–50 éves volt tisztek kiképző tanfolyamának a fölállítását.** A m. kir. honvédelmi miniszter folyó évi október hó 8-án a következő körrendeletet bocsátotta ki: »A besorozott 43–50 éves volt tisztek és tisztjelölték négyhetes kiképző tanfolyamának a fölállítása elhalasztatott. Ezért a kiképző tanfolyamba való felvételre, valamint a népfelkelő

tisztíté való egyidejű kinevezésre és az időelőtti behívásra vonatkozó, a honvédelmi miniszterhez címzett és a tartózkodási hely szerint illetékes népfelkelőparancsnokság útján benyújtandó kérvények beérkezési határideje 1916. évi január 5-ig meghosszabbítottak.

— **A hadifoglyok szökésének elősegítése ellen.** A katonai hatóságok a megszüntetett hadifoglyok kérekerítésére alkalmasabb több esetben puhatalták, hogy a közönség köréből egyesek élelemmel és útbaigazítással támogatják a hadifoglyok szökését. Mivel a hadifoglyok szökésének szándékos elősegítése a büntetőtörvénykönyvbe ütközik, elrendelte a belügyminiszter, hogy a szökésény hadifoglyok kérekerítésére alkalmasval az, aki a hadifoglyot elfogta, köteles puhatolódni abban az irányban, vajjon a hadifogly szökését egyesek nem segítették-e elő és ha biztos adatokat szerez arra nézve, hogy valaki a hadifoglyot, ebbeli minőségét ismerve, szökésében szándékosan támogatta, az illető nyomban le kell tartóztatni és a legközebbi kir. ügyésségnek haladéktalanul át kell adni.

— **Oroszlelgylország okkupált területeire szóló utazási igazolvány.** A Oroszlelgylország okkupált területeire utazni szándékos kereskedők és iparosokt értesítjük, hogy, a hadseregőparancsnokságnak idevonatkozóan kiadott rendelete értelmében, azoknak, akik az elfoglalt terület határát átlik, ütlelveit kell magukat igazolni. Ezt az ütleletet, a magyar királyi miniszterium 1915. évi január 16 iki 282. M. E. számú rendeletének megfelelően és kifejezetten az elfoglalt területre való utazásra kell kiállítani s a hadügyminiszteriumnak vagy a hadseregőparancsnokságnak (a hadtápfőparancsnokságnak), illetőleg valamely kirendelt ütlelvevizsgálóállomásnak láttamozásával kell ellátni.

A hadseregőparancsnok most emilitet rendeletének 6. §-a szerint azonban azok a személyek, akik a rendelkezés mellékelte minta szerint kiállított és a mintában megjelölt módon hitelesített és láttamozott értesítővel igazolják, hogy valamely beföldi kereskedelmi vagy iparvállalatnak a képviselő, az ütlelveinek a fentiek szerint előírt láttamozására nincsenek kötelezve.

Az értesítőív mintája a beszercebányai kereskedelmi és iparkamrájánál szerhezhető meg.

— **A Nagy Háború.** A népszerű háborútörténelmek most jelent meg a 29. füzet, rendkívül érdekes közleményekkel és 2 műfelmélettel »A nemzetközi és a hadilívelet Európában a lemegezi csata után« rendkívül érdekes és fontos fejezet, mely a háború fázisainak meglopó diplomáciai és stratégiai áttekintését nyújtja és kimutatja az összefüggést a lemegezi csata, a szerbiai hadjárat és a semleges szövetszados államok magatartása között. Majd megkezdí októberi támadhadjáratunk előkésztésének, terveinek és végbevételének leköti érdekességtű történelmét, *Przemysl* első fölmentésével, a *Magiarétt* folytatott harcokkal és más, jelentőséges hadiesemények érdekes leírásával. Az új füzet képei szemléltetlően, élettel teljes elevenséggel mutatják meg a vitéz fínak galiciai életét és harcát. A füzet ára 40 fillér. A *Lándor Tivadar* szerkesztésében megjelölte munka 5 füzetére 2 koronájával, 10 füzetére 4 koronájával lapunk kiadóhivatalában lehet előfizetni.

— **Az olasz zöldkönyv,** a volt szövetszados diplomáciai okmánytára, magyar fordításban is megjelent. Az olasz zöldkönyv iránt fokozott érdeklődés mutatkozik, mert a közvélemény értékelés kíváncsi a római diplomáciai boszorkánykötönyha aktaszertű megnyilatkozásaira. A Népszavakönyvkereskedés kiadásában megjelent 138 oldalas

könyv ára 120 K s lapunk kiadóhivatalában kapható.

— **Első magyar általános biztosító társaság.** A mai napon megtartott igazgatósági ülés, *Ormody Vilmos* vezérigazgató főrendiházi tag indítványára, a társaságnál hagyományos hazafias érzéstől áthatva, elhatározta, hogy a harmadik hadikölcsönből ismét 25 millió koronát fog a magyar királyi pénzügyminiszterium útján jegyezni. Az előző két hadikölcsönből a társaság 32 1/2 millió korona értékű címletet vett át és így, a ma határozathozat ment jegyzés összegét is beszámítva, az «Első magyar» összes jegyzései — leányintézetekéit jegyzéseit nem tekintve — 57 1/2 millió koronára, vagyis oly összegre rúgnak, melyet eddig Magyarország és Ausztriában egyetlen pénzügyintézet sem jegyzett.

E fontos határozat meghozatalánál az intézet vezetőségét az az erkölcsi és hazafias szempont vezérelte, hogy a társaságnak, az utolsó évtizedekben követett szigorú tartalékolási elvnek következményeképpen hatalmassá vált anyagi erejét a legmesszebb menő mértékben az államtól kibocsátott, teljes bizonyosságot nyújtó és előnyösen kamatozó címletek nagymértvű vásárlásával a haza szolgálatába állítsa. Ez, a társaságtól eszközölt újabb impozáns összegű hadikölcsönjegyzés, mely a jövőbe vetett hit legfőnyesebb bizonyítékát nyújtja, mint példaadó hazafias cselekedet a legszélesebb körökben is bizonyára a legjobb hatást fogja kelteni.

Ha nehéz időkben, összes gazdasági tényezőink és pénzügyi vállalatainak ugyanolyan hazafias áldozatokészségtől áthatva, a harmadik hadikölcsön kibocsátását anyagi eszközök teljes igénybevetelével hasonló mértékben mozdítják elő, a harmadik hadikölcsön sikere végeredményben minden bizonnyal az előzőket is messze túl fogja szárnyalni.

— **Aki Budapestre utazik, nézze meg a paraséti lövészparkot. az ország egyetlen hadilátványosságáa.**

— **Emésztési zavarok csecsemőknél,** hasmenés, hányáskéelés, bélhurut stb. mindig csak helytelen táplálás következményei és a rettegő betegségek már sok gondot és bánatot szereztek az aggódó szülőknek. Ha azt akarja, hogy gyermeke, egy igazán józú és könnyen emészthető táplálék mellett, szépen fejlődjék, adjon kedvenceknek Nestlé-féle gyermeklisztet. Próbadozokokat teljesen díjtalanul küld a Henri Nestlé-cég, Wien, I. Biberstrasse 44. e.

— **Kolera ellen a legbiztosabb óvószer a kénes gyúgyi gyógy- és borviz.** Kapható az egyedül elárúsítónál, özv. Greguss Antalnénál.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem felelős a szerk.

Fog-Krém

KALODONT
70 Fillér

Helyreigazítás.

A mult heti számban közölt *Közszemnyitvántásból*, tévedés folytán, kimaradt, hogy Kukulja János másodéves tanítóképzőintézetű növendék temetésén a kir. kath. főgimnázium igazgatója, tanárai, a Mária-Kongregáció tagjai és iskolatársai is megjelentek. Fogadják ezúton őszinte, hála köszönetünket. **Stepanek Pál és családja.**

A hadikölcsönre való jegyzés hazafias kötelesség!

SELMEC- ÉS BÉLABÁNYA SZ. KIR. VÁROS
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI.

Az anyakönyvi hivatalok bejegyzései

1915. szeptember haváról.

Születés.

Hronecz Mátys, Poljak Anna,	fiú,	Selmecebánya.
Strobel József, Jánek Mária,	»	»
Barok Ferenc, Wilceek Rozsin,	»	»
Sebán Mihály, Simkó Jozefa,	»	»
Lepsik István, Brnák Mária,	leány,	»
Halmos István, Krácsik Antonia,	»	»
Lakatos Ferenc, Kozák Ilona,	»	»
Hacher Dénes, Szántórsz Anna,	»	»
Hallay Gyula, Longauer Viktoria,	»	»
Sikael Mihály, Baran Teréz,	»	»
Stefana Vilibald, Král Rozália,	»	Bélabánya.
Tichy János, Tereny Mária,	»	»
— Chamula Katalin,	»	»
Prefectus János, Schemoda Paula,	fiú,	»
Bartók János, Vábor Mária,	»	»
Gubriánszky Gébor, Beszda Mária,	»	Hodrusbánya.
Stefanka Antal, Rendla Emilia,	»	»
Gregor Márton, Sziluka Anna,	leány,	Istvánháza.
— Kaszár Anna,	»	»
Beloviczky József, Gálusz Antonia,	»	Felsőróna
Schieber Géza, Kniebúgel Mária,	fiú,	»

Házasság.

Pindroch Ferenc, Jelinek Júlia,	Selmecebánya.
Dankó Miklós, Stubna Ilona,	»
Bevelaqua Rező Szerez, Szép Anna,	»
Mátray Ferenc dr. Jászapáti, Benze Mária,	»
Szpuszek István Istvánháza, Jány Mária,	Illés.

Halálozás.

Farbak János, 35 éves, tüdőgümőkör,	Selmecebánya.
Braxatöriz Károly, 26 éves,	»
Nies István, 71 éves,	»
Iván Jánosné, 36 éves, szívbj,	»
Dicsi János, 54 éves, vizenfűtés,	»
Járos János, 56 éves, tüdőgümőkör,	»
Lupták Kubó Pál, 79 éves, szivizomelfajulás,	»
Lovász Mária, 10 hónapos, cholera infantum,	»
Remen József, 58 éves, bélhurut,	»
Sztrmen József, 28 éves, öngyilkosság,	»
Pinder Antal, 57 éves, tüdőgümőkör,	»
Szántórsz Emilia, 6 hónapos, tüdőlob,	»
özv. Grünwald Samunné, 79 éves, aggkór,	»
özv. Zachar Jozsefné, 86 éves,	»
Schramek Borbála, 1 hónapos, vesez. gyöngeség,	»
Szelezcky Nándor, 58 éves, tüdőgümőkör,	»
Oberth Antal, 40 éves, terjedő elmezavar,	»
Beer Antal, 6 éves, vörheny,	»
Schneider Lajos, 75 éves, tüdőgümőkör,	»
Hrnésjár Mária, 77 éves, aggkór,	»
Szemenov András, 32 éves, tüdőgümőkör,	»
Eichler József, 8 hónapos, bélhurut,	»
özv. Nemece Jozsefné, 45 éves, tüdőgyulladás, Bélabánya,	»
özv. Knapp Mihályné, 63 éves, aggkór,	»
Dobisch János, 60 éves, gutták,	»
Grelneht Márton, 67 éves, aggkór,	»
Nemece Katalin, 29 éves, görcsök,	»
Farbak János, 7 hónapos, tüdőlob,	Hodrusbánya.
Andreasz Friderika, 4 1/2 hónapos, bélhurut,	»
Kubinyi András, 70 éves, gerincosorvadás,	»
Oszlanecz Jozsefné, 38 éves,	»
Ivanics Ilona, 18 éves, jejtífusz,	Istvánháza.
Paulusz Pál, 3 hónapos, cholera infantum,	»
Zachradnik János, 2 éves, tüdőgümőkör,	»
Martinez Katalin, 3 éves,	»
Mucska János, 69 éves, vízkór,	»
özv. Bartalovics Ferencné, 70 éves, aggkór,	»
özv. Pentek Jánosné, 86 éves, szívbj,	Felsőróna.
Szép Gáborné, 66 éves,	»
özv. Stubna Istvánné, 39 éves, tüdőgümőkör,	Kisbánya.
Kovácsik Jánosné, 38 éves,	»
özv. Bulla Ignácné, 67 éves, vizenfűtés,	»
Borgula József, 58 éves, öngyilkosság,	»

108304/1A—2. sz.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Rendelet.

A cs. és kir. hadügyminiszter úr 28218/915. szám alatt hozott intézett átiratában arról érte-

sített, hogy a hadsereg szükségleteinek fedezésére lábon álló diófák további levágása és feldolgozása már nem szükséges. Felkérem tehát, sziveskedjék ezt törvényhatóság területén azzal a hozzáadással közzététetni, hogy lábon álló diófáknak a hadsereg céljaira való lefogalásával és megvásárlásával az illetékes hatóságok részéről megbízva vagy felhatalmazva senki sincsen.

Budapest, 1915. szeptember 25-én.

A miniszter h.
Bartók J. s. k.
Államtitkár.

1892/1915. szám.

Felhívás.

A m. kir. belügyminiszter a városokhoz 118868/1915. sz. a. kelt rendeletében arra hívja fel a hatóság figyelmét, hogy azokkal szemben, akik a hatóságilag megállapított áratok túllépjék, a törvény teljes szigorával, elriasztó példát szolgáló büntetéssel törekedjenek a hazafiatlan és önszereket szolgáló elemek kűfarkodását megőrtni, megakadályozni.

Mint hogy a hatóságok működésétől csupán a nagyközönség részéről való folytonos támogatás esetén lehet eredményt elérni, felhívom a város közönséget, hogy saját jól fel fogott érdeket és célját szolgálja, amidőn a hatóságilag megállapított árat túllépésnek minden esetét a hatóság tudomására hozza. Nem áruklodás ez, hanem hazafias kötelesség! Ne aggassza a közönséget, hogy ilyenformán az áru megszerzésétől esleik, mert az illető árusok, ha látják, hogy kísérletek meg-hiusulnak, sőt büntetésnek teszik ki magukat, némi visszatartási törekvén után végeredményben mégis csak kényserítve lesznek cikkeiket piacra vinni, annál is inkább, mert hiszen a kormány mindenkor meg tudja találni a módját annak, hogy a cikkek, üzérkedési szempontból, közfogyasztástól elvonandók ne legyenek. Jelen felhívásom kapcsán újból figyelmeztetem a város közönséget, hogy a hatóság árnál magasabb áraknak nemcsak a követelése, de a megadás, sőt minden tekintetben való közreműködés is kűhágás és az, 1914. I. t.-c. 9. §-a értelmében, két hónapig terjedhet elzárással és 600 koronáig terjedhet pénzbüntetéssel büntetendő.

Selmecebánya, 1915. évi október 10-én.

Arthold Géza,

városi tanácsos, polgármester h.

8216/1915. vt. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter 262315/20/b—1915. sz. rendelethez folytán ezennel közhírré teszem, hogy a 13462.20/b/1915. hon. min. számú rendelettel hadicélokra igénybevetettek kijelentett fém tárgyakra az időzert rendelet 5. §-a szerint a fémközponti részvénytársaság által szabadkézből történő vásárlása esetére a következő árat állapítottak meg.

Tiszta nikkeltárgyakért	15 — K
Vörösréz tárgyakért, más anyagból való alkotórészek nélkül	550 »
Vörösréz tárgyakért, más anyagból való alkotórészekkel	5 — »
Tiszta sárgarézlemezéből és tombaklemezéből készült tárgyakért, más anyagból való alkotórészek nélkül	375 »
Tiszta sárgarézlemezéből és tombaklemezéből készült tárgyakért, más anyagból való alkotórészekkel	375 »
Tiszta öntött sárgarézéből való tárgyakért, más anyagból való alkotórészek nélkül	250 »
Tiszta öntött sárgarézéből való tárgyakért, más anyagból való alkotórészekkel	2 — »

Nikkellel, vörösrézzel vagy sárgarézzel bevont vagy lemezelt, de lényegükben más anyagból való tárgyak nem vétetnek meg.

Ezt azzal teszem közhírré, hogy a 13462/eln.

20. b. számú rendelettel hadicélokra igénybevett tárgyak vásárlására csak azok a kereskedők jogosultak, akik erre való megbízásukat a magyar szent korona országainak léonközpontja részvénytársaságtól kiállított, a nevezett részvénytársaság cégjegyzésével ellátott és a polgármestertől láttamozott megbízási-levéllel igazolják.

A vásárlás alkalmával e megbízott kereskedők a fent közölt áraknak a polgármestertől láttamozott jegyzékét is tartoznak az eladókna bemutatni.

Selmecbányán, 1915. október 6-án.

Horváth Kálmán,
kir. tan., polgármester.

A 1656/1915. B. eh. szám. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

Orosz hadifoglyokkal való levelezés.

Mind sűrűbben hangzanak el panaszok, hogy az Oroszországban hadifogságban levő katonáknak nem kapják meg a hozzátartozóik küldötte levelezéseket.

Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint ennek okát elsősorban a levelezések nagymennyiségében és a közlemények túlságosan hosszú voltában kell keresni. A közönség tehát csak úgy biztosíthatja a levelezések célhoz jutását, ha, az orosz cenzúra munkájának megkönnyítése érdekében, kéthetenként legfeljebb csak egyszer vagy ennél is ritkábban ír, akkor is nem levelet, hanem csak levelezőlapot küld és rá csak néhány sor. családi és magánvontakozású közleményt ír.

A levelezés céljára célszerű kizárólag a hadifoglyokat gyámolító és tudósító hivataltól vöröskeresztjelvénnel kibocsátott és megfelelő előnyomással ellátott levelezőlapokat használni, melyek a legtöbb póstahivatalban árusítottak.

A közleményben kerülni kell a közállapotokra és a háborúra vonatkozó minden hírt. Különösen sokat árt az úgyne, ha egyesek burkolton akarnak hírt adni a hadisikerekrol, ami az orosz cenzorokat bizalmatlanokká teszi a többi ártalmatlan küldeményel szemben is. Ajánlatos a levelezésnél a német vagy francia nyelvet használni, mert más nyelvekre Oroszországban kevés a cenzor és így ezek a levelezések soká elhavernek, esetleg célhoz sem jutnak.

A falvak intelligenciájára hárul a hazafias feladat, hogy ily levelezéseknek német vagy francia nyelven való megírásában a nyelvismerettel nem bírók segítségére legyenek.

Különös súlyt kell vetni a címnek megírására.

Ennél lehetőleg szintén a francia vagy német nyelvet használjuk, de a német címet is latin betűkkel írjuk. A címben okvetlenül benne legyen annak a jelzése, hogy a címzett hadifogly, mert más egyének leveleit az ellenséges külföldre nem továbbítják. Ezért tehát a címbe a »Prisonnier de guerres« vagy »Kriegsgefangener« jelzés hozzátevését el ne mulasszuk. Sok függ a rendeltetési hely nevének helyes kiírásától is. Ha tekintetben kétségeink vannak, forduljunk a póstahivatalhoz, vagy a hadifoglyokat gyámolító és tudósító hivatalhoz (Budapest, IX., Üllői-út 1.), mely utóbbi hivatal a círell betűkkel írt vagy egyébként kevésbé olvashatatlannak megállapításában is rendelkezésükre áll a hozzáférőknél.

Budapest, 1915. szeptember 25-én.

A miniszter rendeletéből:
Follért Károly s. k.
pósti és távirati vezérigazgató.

HIRDETÉSEK.

BARNA szállító
szemben van az
Eckert-féle házsal.

Jókarban levő

cimbalom

vételre kerestetik.

Cim e lap kiadóhivatalában.

Kiadó lakások.

Özv. Králik Vilmosné 239—IV. ö. i. számú házában 3 kisebb lakás kiadó. Bővebb felvilágosítást **Balás Húgó dr.** zargondnok ad.

Vidéken lakó

urak és hölgyek,

kik a helybeli egyenekről jól vannak tájékozva, fáradság nélkül juthatnak diszkrét és tisztességes

mellékjövedelemhez.

GROSZWALD E., Budapest,
Futó-utca 38.

A Zsigmond-utca

67. számú házában

háromszobás földszinti lakás

nov. 1-től kiadó.

Évi bére mindenestül 140 K

Dr. Fodor László.

Orvosok mint kitűnő, köhögés elleni szer ajánlják a

KAISER

mell-karamellát a három fényvel.

Millió ember használja a

Köhögés

rekedtség, katarus, ehnyák-sódás, hörghurut, fájós nyak, valamint meghűlés elkerülése ellen.

6100 közl. hitel. orvosi és magánosok bizonyítványai a biztos eredményt igazolják. Igen egészséges és jóízű bonbonok. Csomagban 20 és 40 fill. Dobozban 60 fill.

Kapható: Márkus M. cukrászdájában, Mikovényi A. és Margótsy J. örkösi gyógytáráiban **Selmecbányán**, Walko J. K. és Szentistványi A. **Gölnicbányán**.

Ügysz

pénztárnoknő,

aki egyszerű könyvelési és más munkálatokat is végez, mérsékelt fizetési igények mellett állást keres. Cím a kiadóhivatalban.

Eladó ház.

Egy, az I. negyedben, a piac közelében levő, jójövödelmű ház, melyben 7 lakószoba, 2 konyha, több kamra, egy pince van, saját kútja, nagy gyümölcsöskertje, családi körülmények miatt **azonnal eladó.** Magánosoknak vagy nyugdíjasoknak igen alkalmas.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Fogműterem.

Kemény Ede

áll. vizsg. fogtechnikus, KALINOVSKY dr. fogorvosnak és fogspeciálistának 20 éven át volt társa, Budapestre Selmecbányára érkezett.

Működését a SZTANKAY-féle ház (felső gyógyszerház) első emeletén már megkezdte.

Csak rövid ideig !!!

A világháború irodalma:

Kinek jár segély? A bevonultak és hozzátartozók igényei. Néklözhetetlen kézi-könyv	—20
Vezérkari és egyéb hivatalos jelentések a világháborúról. I. II. kötet (1914. júl. 25-től okt. 15-ig)	2.—
Richel Ch.: A háboru multja és a béke jövöje (337 oldal)	4.—
A világháboru okiratai	—40
1. A német fehékkönyv	—80
2.—3. Az orosz narancssárga könyv	—40
4. Az orosz narancssárga könyv	—40
Osztrák-Magyar vöröskönyv. Diplomáciai akták a háboru előzményeinek történetéhez, 1914.	1.—
Angyal D.: A világháboru okai	—40
Archibald W.: A modern háboru eszközei	—60
Mikes L.: Zepelin	—60
Pileh J.: Ausztria-Magyarország hadserege	—60
Coman Doyle: Nagybritannia veszedelme	—30
Wlassics Gy.: A német világpoltitika	—20
A világháboru képes krónikája. Heti folyóirat. Egy-egy füzet ára	—24

Kapható:

Joerges Ágost özvegye és fia
könyvkereskedésben

Porosz szén

kapható

Deutsch Zsigmondnál
Selmecbánya, Szentháromság-tér.

Aki

a külpolitikai és hadihelyzetéről a legmértékadóbb lapok egyikéből akar tájékozódni, vegye meg naponként

a Vossische Zeitungot.

Kapható lapunk kiadóhivatalában.

